

ФРЕНК Г. НЕТТЕР, доктор медицини

АТЛАС АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ

З ЛАТИНСЬКОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ

FRANK H. NETTER, MD

МЕДИЦИНА
WWW.MEDPUBLISH.COM.UA

Н
Е
Т
Т
Е
Р

7

ПЕРЕКЛАД
СЬОМОГО
АНГЛІЙСЬКОГО
ВИДАННЯ

УДК 611(084.4)
ББК 28.706я73
Н57

Усі права захищені. Жодна частина цього видання не може відтворюватися чи передаватися в будь-якій формі або будь-якими засобами, електронними чи механічними, включно з фотокопіюванням, записуванням або будь-якою іншою системою зберігання та відтворення інформації без письмового дозволу правовласника.

Книга «Атлас анатомії людини з латинською термінологією» та окремі напрацювання, що містяться в ній, захищені авторським правом.

Видання *Atlas of Human Anatomy with Latin Terminology, 7th edition* by Frank H. Netter опубліковано за угодою з компанією Elsevier Inc.

За здійснений переклад відповідає тільки ТОВ «Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». Лікарі-практики й дослідники завжди мають спиратися на власний досвід і знання під час оцінювання та використання будь-якої інформації, методів, лікарських засобів або експериментів, описаних у цьому виданні. Зокрема, з огляду на швидкий розвиток медичної науки, слід проводити незалежну перевірку діагнозів і дозування лікарських засобів. Згідно із законодавством, Elsevier, автори, співавтори, редактори не відповідають за виконання перекладу або за будь-які тілесні ушкодження та/або шкоду, заподіяну людям чи майну, в межах відповідальності за якість продукції, недбалість тощо або через використання чи застосування будь-яких методів, продукції, інструкцій або ідей, що містяться в цьому виданні.

Це видання для поширення і продажу лише на території України.

Переклад з англійського видання:

Л.Ю. Смольська, кандидат філологічних наук, доцент;

Д.Ю. Коваль-Гнатів, старший викладач

Неттер, Френк Г.

Н57 Атлас анатомії людини з латинською термінологією : переклад 7-го англ. вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. укр. вид. : Л.Р. Матешук-Вацеба, Л.Ю. Смольська, Д.Ю. Коваль-Гнатів. – К. : ВСВ «Медицина», 2023. – 655 с.
ISBN 978-617-505-869-5 (укр.)
ISBN 978-0-323-59677-0 (англ.)

«Атлас анатомії людини з латинською термінологією» Френка Г. Неттера належить до найвідоміших зібрань ілюстрацій анатомії людини в галузях медицини й охорони здоров'я. Крім знаменитого доробку Неттера 7-е видання містить майже 100 кольорових ілюстрацій Карлоса А.Г. Мачадо, одного з провідних сучасних медичних ілюстраторів. Авторству Мачадо належать зображення «Атласу» в анатомічних проєкціях, які набули клінічної значущості протягом останніх років і стали можливими завдяки поліпшеним методам анатомування та сучасної візуалізації. Видання також містить понад 50 ретельно відібраних рентгенівських зображень, що допомагають зіставити ідеалізовані анатомічні ілюстрації з живою анатомією, якою її бачать у щоденній практиці.

В ілюстрації й таблиці внесено багато змін. Зокрема деякі ілюстрації викладено в абсолютно новій проєкції, інші – з використанням нових засобів візуалізації. Ці зображення допоможуть читачам зрозуміти основні елементи макроскопічної анатомії.

Для студентів, лікарів-інтернів, викладачів медичних закладів вищої освіти, науковців, практичних лікарів з усіх галузей медицини.

УДК 611(084.4)
ББК 28.706я73

ISBN 978-617-505-869-5 (укр.)
ISBN 978-0-323-59677-0 (англ.)

© 2019 by Elsevier Inc. All rights reserved
© ВСВ «Медицина», видання і переклад українською, 2023

РЕДАКТОРИ-КОНСУЛЬТАНТИ

Карлос А.Г. Мачадо, доктор медицини
Головний медичний ілюстратор

Джон Т. Гансен, доктор філософії
Головний редактор

Професор неврології
Колишній професор нейробіології й анатомії
та заступник декана з питань приймальної комісії
Медичний центр Рочестерського університету
Рочестер, Нью-Йорк

**Брайон Беннінґер, доктор медицини,
магістр**

Професор медичних інновацій, технологій і досліджень;
професор клінічної анатомії
Виконавчий директор і керівник Центру медичної
анатомії
Відділення медичних анатомічних наук
Факультет стоматологічного коледжу
Західний університет охорони здоров'я
Лебанон, Орегон;
Факультет клінічної ординатури зі спортивної медицини
та інтернатури з ортопедичної і загальної хірургії
Служба охорони здоров'я «Семерітен Хелс Сервісиз»
(Samaritan Health Services), Корвалліс, Орегон;
Факультет хірургії, ортопедії, реабілітації
та щелепно-лицевої хірургії
Орегонський університет здоров'я та науки
Портленд, Орегон

**Дженніфер Брюкнер-Коллінз,
доктор філософії**

Професор і заступник керівника навчальних
програм
Відділення анатомічних наук і нейробіології
Медична школа Луїсвіллського університету
Луїсвілл, Кентуккі

Тодд М. Гоґланд, доктор філософії

Професор
Відділення цитології, нейробіології та анатомії
Вісконсинський медичний коледж
Мілуокі, Вісконсин

**Р. Шейн Таббс, магістр, помічник лікаря,
доктор філософії**

Головний науковий співробітник і віце-президент
Науковий фонд Сіетла
Сіетл, Вашингтон;
Професор анатомії
Відділення анатомічних наук
Університет Св. Георгія
Гренада, Вест-Індія;
Центр анатомії та ідентифікації людини
Університет Данді
Велика Британія

РЕДАКТОРИ-КОНСУЛЬТАНТИ З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Пол Е. Нойманн, доктор медицини
Головний редактор із латинської мови

Професор відділення медичної неврології
Медичний факультет
Університет Далхаузі
Галіфакс, Нова Шотландія, Канада

**Нігал Апайдин, доктор медицини,
доктор філософії**

Професор, відділення анатомії
Медичний факультет
Заступник директора Центру досліджень мозку
Університет Анкари
Анкара, Туреччина

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ВСТУП • Малюнки 1–7

Вступ • Малюнки 1–7

Площини тіла і терміни напрямків	1
Анатомія поверхні: ділянки (вигляд жінки спереду)	2
Анатомія поверхні: ділянки (вигляд чоловіка ззаду)	3
Великі артерії та пульсові точки	4
Великі системні вени серцево-судинної системи	5
Загальна організація нервової системи	6
Огляд лімфатичної системи	7

РОЗДІЛ 2

ГОЛОВА

І ШИЯ • Малюнки 8–160

Анатомія поверхні • Малюнок 8

Голова і шия: анатомія поверхні	8
Поверхня голови і шиї • Малюнки 9–10	
Шкірні нерви голови і шиї	9
Поверхневі артерії та вени лица і скальпа	10
Кістки та їх з'єднання • Малюнки 11–30	
Череп: вигляд спереду	11
Череп: рентгенограми	12
Череп: вигляд збоку	13
Череп: бічна рентгенограма	14
Череп: серединний розпил	15
Скелет черепа	16
Основа черепа: вигляд знизу	17
Основа черепа: вигляд зверху	18
Отвори і канали основи черепа: вигляд знизу	19
Отвори і канали основи черепа: вигляд зверху	20
Череп новонародженого	21
Скелет голови і шиї	22
Крилоподібна ямка	23

Нижня щелепа	24
Скронево-нижньощелепний суглоб	25
Шийні хребці: атлант і осьовий хребець	26
Шийні хребці (продовження)	27
Шийні хребці: міжхребцеві з'єднання	28
Зовнішні черепно-шийні зв'язки	29
Внутрішні черепно-шийні зв'язки	30

Шия • Малюнки 31–41

М'язи лица: вигляд збоку	31
М'язи шиї: вигляд спереду	32
Фасції шиї	33
Фасції шиї (продовження)	34
Підпід'язикові і надпід'язикові м'язи	35
М'язи шиї: вигляд збоку	36
Передні та бічні м'язи шиї	37
Поверхневі вени і шкірні нерви шиї	38
Нерви і судини шиї	39
Нерви і судини шиї (продовження)	40
Сонні артерії	41

Ділянка носа • Малюнки 42–64

Ніс	42
Бічна стінка носової порожнини	43
Бічна стінка носової порожнини (продовження)	44
Присередня стінка носової порожнини (носова перегородка)	45
Нерви носової порожнини	46
Артерії носової порожнини: кісткова носова перегородка відгорнута	47
Нерви носової порожнини: кісткова носова перегородка відгорнута	48
Ніс і верхньощелепна пазуха: поперечний зріз	49
Приносіві пазухи: лобовий і поперечний зрізи	50
Приносіві пазухи: стріловий зріз	51
Приносіві пазухи: вікові зміни	52
Слинні залози	53
Гілки лицевого нерва і привушна залоза	54

Жувальні м'язи	55
Жувальні м'язи (продовження)	56
Верхньощелепна артерія	57
Верхньощелепна і поверхнева скронева артерії	58
Нижньощелепний нерв (ЧН V3)	59
Підскронева ямка (вигляд зверху)	60
Очний (ЧН V1) і верхньощелепний (ЧН V2) нерви	61
Автономна іннервація носової порожнини	62
Нерви й артерії глибокої ділянки лица	63
Розміщення нервів і судин основи черепа	64
Ділянка рота • Малюнки 65–74	
Обстеження ротової порожнини	65
Чутлива іннервація ротової порожнини та язика	66
Дах ротової порожнини; Піднебіння	67
Язик і слинні залози: зрізи	68
Дно ротової порожнини	69
Язик	70
Язик (продовження)	71
Зів	72
Зуби	73
Зуби (продовження)	74
Глотка • Малюнки 75–86	
М'язи глотки: задня стінка частково видалена	75
Глотка (вигляд ззаду): нерви і судини	76
Глотка: вигляд ізсередини	77
М'язи глотки: вигляд ізсередини	78
Глотка: розкрито вигляд ззаду	79
Глотково-стравохідне з'єднання	80
М'язи глотки: вигляд збоку	81
Нерви ділянок голови та шиї	82
Артерії ділянок голови та шиї	83
Вени ділянок лица та шиї	84
Лімфатичні судини і вузли голови та шиї	85
Лімфатичні судини і вузли глотки та язика	86
Щитоподібна залоза і гортань • Малюнки 87–93	
Щитоподібна залоза: вигляд спереду	87
Щитоподібна залоза і глотка: вигляд ззаду	88
Прищитоподібні залози	89
Хрящі гортані	90
Внутрішні м'язи гортані	91

Нерви гортані і фронтальний зріз гортані	92
Функція внутрішніх м'язів гортані	93
Очна ямка і вміст • Малюнки 94–104	
Повіки	94
Сльозовий апарат	95
Зовнішні м'язи очного яблука	96
Нерви очної ямки	97
Вигляд очної ямки зверху і спереду	98
Артерії та вени очної ямки і повік	99
Очне яблуко: поперечний зріз	100
Передня і задня камери очного яблука	101
Кришталік і прилеглі структури	102
Внутрішні артерії та вени ока	103
Кровообіг ока	104
Вухо • Малюнки 105–110	
Вухо і проведення звуку в завитці	105
Зовнішнє вухо і барабанна порожнина	106
Барабанна порожнина	107
Кістковий і перетинчастий лабіринти	108
Кістковий і перетинчастий лабіринти (продовження)	109
Положення лабіринту в черепі	110
Оболони і мозок • Малюнки 111–126	
Оболони і вени губчатки (диплоїтичні)	111
Оболонні артерії	112
Оболони і поверхневі вени мозку	113
Венозні пазухи твердої мозкової оболони: стріловий зріз	114
Венозні пазухи твердої мозкової оболони (продовження)	115
Головний мозок: вигляд збоку	116
Головний мозок: вигляд ізсередини	117
Головний мозок: вигляд знизу	118
Шлуночки головного мозку	119
Циркуляція спинномозкової рідини	120
Основні ядра (вузли)	121
Таламус і прилеглі структури	122
Морський коник і склепіння	123
Стовбур головного мозку	124
Шлуночки мозку і мозочок	125
Мозочок	126
Черепні і шийні нерви • Малюнки 127–146	
Ядра черепних нервів у стовбурі головного мозку: схема	127
Ядра черепних нервів у стовбурі головного мозку: схема (продовження)	128

Черепні нерви (рухові і чутливі волокна): схема	129
Нюховий нерв (ЧН I): схема	130
Зоровий нерв (ЧН II) (провідний шлях зорового аналізатора): схема	131
Окоруховий (ЧН III), блоковий (ЧН IV) і відвідний (ЧН VI) нерви: схема	132
Трійчастий нерв (ЧН V): схема	133
Лицевий нерв (ЧН VII): схема	134
Присінково-завитковий нерв (ЧН VIII): схема	135
Язико-глотковий нерв (ЧН IX): схема	136
Блукаючий нерв (ЧН X): схема	137
Додатковий нерв (ЧН XI): схема	138
Під'язиковий нерв (ЧН XII): схема	139
Шийне сплетення: схема	140
Автономні (вегетативні) нерви шиї	141
Автономні (вегетативні) нерви голови	142
Війковий вузол: схема	143
Крило-піднебінний і піднижньощелепний вузли: схема	144
Вушний вузол: схема	145
Шляхи смакової чутливості: схема	146
Судинна система мозку • Малюнки 147–158	
Артерії головного мозку та його оболон	147
Внутрішня сонна артерія в кам'янистій частині скроневої кістки	148
Артерії головного мозку: схема	149
Артерії головного мозку: вигляд знизу	150
Артеріальне коло мозку (Віллівія)	151
Артерії головного мозку: вигляд спереду і фронтальний переріз	152
Артерії головного мозку: вигляд збоку і зсередини	153
Артерії задньої черепної ямки	154
Вени задньої черепної ямки	155
Глибокі вени головного мозку	156
Субелендимальні вени головного мозку	157
Гіпоталамус і гіпофіз	158
Зображення ділянки • Малюнки 159–160	
Зображення черепа: магнітно-резонансна ангіографія (МРА) і магнітно-резонансна венографія (МРВ)	159
Зображення черепа (МРТ)	160

Анатомічні структури великої клінічної значущості • Таблиці 2.1–2.3

Таблиці м'язів • Таблиці 2.4–2.9

РОЗДІЛ 3 СПИНА І СПИННИЙ МОЗОК • Малюнки 161–186

Анатомія поверхні • Малюнок 161

Спина: анатомія поверхні	161
--------------------------	-----

Кістки та їх з'єднання • Малюнки 162–168

Хребет	162
Грудні хребці	163
Поперекові хребці	164
Хребці: рентгенівські знімки та МРТ	165
Крижова і куприкова кістки	166
Зв'язки попереково-крижового відділу хребта	167
Зв'язки поперекового відділу хребта	168

Спинний мозок • Малюнки 169–179

Спинний мозок і спинномозкові нерви	169
Місця виходу корінців спинномозкових нервів	170
Дерматоми	171
Симпатична нервова система: схема	172
Парасимпатична нервова система: схема	173
Оболони спинного мозку і корінці спинномозкових нервів	174
Місця початку спинномозкових нервів: поперечний зріз	175
Артерії спинного мозку: схема	176
Артерії спинного мозку: внутрішнє галуження	177
Вени спинного мозку і хребта	178
Вени хребтового стовпа: хребтові вени	179

М'язи і нерви • Малюнки 180–184

М'язи спини: поверхневі шари	180
М'язи спини: середні шари	181
М'язи спини: глибокі шари	182
Нерви спини	183
Підпотиличний трикутник	184

Анатомія у поперечних зрізах • Малюнки 185–186

Поперекова ділянка спини: поперечний зріз	185
Типове розташування грудного спинномозкового нерва: поперечний зріз	186

Анатомічні структури великої клінічної значущості • Таблиця 3.1

Таблиці м'язів • Таблиці 3.2–3.3

РОЗДІЛ 4**ГРУДНА****КЛІТКА • Малюнки 187–248****Анатомія поверхні • Малюнок 187**Грудна клітка: анатомія поверхні **187****Молочна залоза • Малюнки 188–191**Молочна залоза **188**Артерії молочної залози **189**Лімфатичні судини і вузли молочної залози **190**Відтік лімфи від молочної залози **191****Стінки тіла • Малюнки 192–201**Кістки грудної клітки **192**Ребра та їх з'єднання **193**Передня стінка грудної клітки **194**Передня стінка грудної клітки (продовження) **195**Передня стінка грудної клітки: вигляд ізсередини **196**Міжреброві нерви й артерії **197**Вени внутрішньої поверхні грудної клітки **198**Діафрагмовий нерв **199**Діафрагма: грудна поверхня **200**Діафрагма: черевна поверхня **201****Легені • Малюнки 202–214**Топографія легень: вигляд спереду **202**Топографія легень: вигляд ззаду **203**Легені *in situ*: вигляд спереду **204**Легені: присередня поверхня **205**Бронхо-легеневі сегменти **206**Бронхо-легеневі сегменти (продовження) **207**Трахея та бронхи **208**Бронхи і внутрішньолегеневі повітроносні шляхи **209**Великі судини верхнього середостіння **210**Артерії та вени бронхів **211**Лімфатичні судини і вузли легені **212**Автономні (вегетативні) нерви грудної клітки **213**Іннервація трахео-бронхового дерева: схема **214****Серце • Малюнки 215–233**Серце *in situ* **215**Серце: вигляд спереду **216**Серце: рентгенограма і КТ-ангіограма; аускультация серця **217**Серце: основа й діафрагмова поверхня **218**Осердя **219**Середостіння: поперечний зріз **220**Грудна клітка: фронтальний зріз серця та висхідної частини аорти **221**Вінцеві артерії та вени серця **222**Вінцеві артерії: візуалізація **223**Праві передсердя та шлуночок **224**Ліві передсердя та шлуночок **225**Клапани і волокнистий скелет серця **226**Клапани і волокнистий скелет серця (продовження) **227**Передсердя, шлуночки і міжшлуночкова перегородка **228**Провідна система серця **229**Нерви грудної клітки **230**Іннервація серця: схема **231**Іннервація кровоносних судин: схема **232**Пренатальний і постнатальний кровообіг **233****Середостіння • Малюнки 234–243**Середостіння: вигляд з правого боку **234**Середостіння: вигляд з лівого боку **235**Стравохід *in situ* **236**Топографія та звуження стравоходу **237**М'язи стравоходу **238**Перехід стравоходу у шлунок **239**Артерії стравоходу **240**Вени стравоходу **241**Лімфатичні судини і вузли стравоходу **242**Нерви стравоходу **243****Зображення ділянок • Малюнок 244**Знімок грудної клітки: КТ-зображення в аксіальній проекції **244****Анатомія у поперечних****зрізах • Малюнки 245–248**Поперечний зріз грудної клітки на рівні Т3 **245**Поперечний зріз грудної клітки на рівні диска Т3–4 **246**Поперечний зріз грудної клітки на рівні диска Т4–5 **247**Поперечний зріз грудної клітки на рівні Т7 **248****Анатомічні структури великої клінічної значущості • Таблиці 4.1–4.2****Таблиця м'язів • Таблиця 4.3**

РОЗДІЛ 5**ЖИВІТ • Малюнки 249–332****Анатомія поверхні • Малюнок 249**Живіт: анатомія поверхні **249****Стінки тіла • Малюнки 250–269**Кісткова основа черевної порожнини **250**Ділянки і площини живота **251**Передня стінка живота: поверхневі шари **252**Передня стінка живота: проміжні шари **253**Передня стінка живота: глибокі шари **254**Піхва прямого м'язу живота: поперечний зріз **255**Передня стінка живота: внутрішня поверхня **256**Задня та бічна стінки живота **257**Артерії передньої стінки живота **258**Вени передньої стінки живота **259**Нерви передньої стінки живота **260**Грудо-черевні нерви **261**Пахвинна ділянка: зріз **262**Пахвинний канал і сім'яний канатик **263**Стегнове кільце і пахвинний канал **264**Задня стінка живота: внутрішня поверхня **265**Артерії задньої стінки живота **266**Вени задньої стінки живота **267**Лімфатичні судини і вузли задньої стінки живота **268**Нерви задньої стінки живота **269****Порожнина очеревини • Малюнки 270–275**Великий чепець й органи черевної порожнини **270**Брижа тонкої кишки **271**Брижа тонкої кишки (продовження) **272**Чепцева сумка: шлунок відгорнутий **273**Чепцева сумка: поперечний зріз **274**Очеревина задньої стінки живота **275****Нутроці (ШКТ) • Малюнки 276–283**Шлунок *in situ* **276**Слизова оболонка шлунка **277**Дванадцятипала кишка *in situ* **278**Слизова і м'язова оболонки тонкої кишки **279**Клубово-сліпокишкова ділянка **280**Клубово-сліпокишкова ділянка (продовження) **281**Червоподібний відросток **282**Слизова і м'язова оболонки товстої кишки **283****Нутроці (інші органи) • Малюнки 284–289**Поверхні і ложе печінки **284**Печінка *in situ*: судини і протоки **285**Структура печінки: схема **286**Жовчний міхур, позапечінкові жовчні протоки і протока підшлункової залози **287**Підшлункова залоза *in situ* **288**Селезінка **289****Кровопостачання органів • Малюнки 290–299**Артерії шлунка, печінки і селезінки **290**Артерії печінки, підшлункової залози, дванадцятипалої кишки і селезінки **291**Артеріограма і комп'ютерна ангиограма черевного стовбура **292**Артерії дванадцятипалої кишки і головки підшлункової залози **293**Артерії тонкої кишки **294**Артерії товстої кишки **295**Вени шлунка, дванадцятипалої кишки, підшлункової залози і селезінки **296**Вени тонкої кишки **297**Вени товстої кишки **298**Притоки ворітної вени печінки: анастомози між системами ворітної та порожнистої вен **299****Іннервація • Малюнки 300–310**Автономні нерви і вузли **300**Автономна іннервація шлунка і дванадцятипалої кишки **301**Автономна іннервація шлунка і дванадцятипалої кишки (продовження) **302**Автономна іннервація стравоходу, шлунка і дванадцятипалої кишки: схема **303**Автономна іннервація тонкої кишки **304**Автономна іннервація товстої кишки **305**Автономна іннервація тонкої і товстої кишок: схема **306**Автономні рефлекторні дуги: схема **307**Кишкове сплетення: схема **308**Автономна іннервація печінки: схема **309**Автономна іннервація підшлункової залози: схема **310****Нирки і надниркові залози • Малюнки 311–324**Нирка *in situ*: вигляд спереду **311**Нирка *in situ*: вигляд ззаду **312**

Ниркові артерія та вена <i>in situ</i>	313
Макроструктура нирки	314
Внутрішньониркові артерії та ниркові сегменти	315
Сечоводи в черевній і тазовій порожнинах	316
Артерії сечоводів і сечового міхура	317
Фасції нирки	318
Лімфатичні судини та вузли нирок і сечового міхура	319
Автономні нерви нирок, сечоводів і сечового міхура	320
Автономна іннервація нирок і верхньої частини сечоводів: схема	321
Автономна іннервація надниркових залоз: розріз і схема	322
Артерії та вени надниркових залоз <i>in situ</i>	323
Стінка живота і нутрощі: парасагітальний зріз	324
Лімфатичні судини • Малюнок 325	
Лімфатична система черевної порожнини і таза: схема	325
Зображення ділянок • Малюнки 326–327	
Сканування ділянки живота: аксіальні КТ-зображення	326
Сканування ділянки живота: аксіальні КТ-зображення (продовження)	327
Анатомія у поперечних зрізах • Малюнки 328–332	
Поперечний зріз на рівні T10, стравохідно-шлункове з'єднання	328
Поперечний зріз на рівні T12, нижче від мечоподібного відростка	329
Поперечний зріз на рівні T12–L1, міжхребцевий диск	330
Поперечний зріз на рівні L1–2, міжхребцевий диск	331
Поперечний зріз на рівні L3–4	332
Анатомічні структури великої клінічної значущості • Таблиці 5.1–5.2	
Таблиця м'язів • Таблиця 5.3	

РОЗДІЛ 6

ТАЗ І

ПРОМЕЖИНА • Малюнки 333–401

Анатомія поверхні • Малюнок 333

Таз і промежина: анатомія поверхні 333

Кістки та їх з'єднання • Малюнки 334–338

Кісткова основа таза 334

Чоловічий і жіночий таз: рентгенограми	335
Статеві відмінності таза: розміри	336
Кістки і зв'язки таза	337
Кістки і зв'язки таза (продовження)	338
Дно порожнини таза • Малюнки 339–349	
Тазова діафрагма: жіноча	339
Тазова діафрагма: жіноча (продовження)	340
Тазова діафрагма: жіноча (продовження)	341
Тазова діафрагма: чоловіча	342
Тазова діафрагма: чоловіча (продовження)	343
Органи жіночого таза	344
Органи жіночого таза і промежина	345
Органи жіночого таза	346
Фасції та простори таза	347
Органи чоловічого таза	348
Органи чоловічого таза і промежина	349
Сечовий міхур • Малюнки 350–352	
Сечовий міхур: топографія	350
М'яз – стискач жіночого сечівника	351
Сечовий міхур: жіночий і чоловічий	352
Матка, піхва і підтримувальні структури • Малюнки 353–357	
Матка, піхва і підтримувальні структури	353
Матка: фасції та зв'язки	354
Матка та її придатки	355
Органи жіночого таза (топографія)	356
Зв'язки таза	357
Промежина і зовнішні жіночі статеві органи • Малюнки 358–361	
Промежина і зовнішні жіночі статеві органи (жіноча соромітна ділянка; вульва)	358
Жіноча промежина (поверхневий зріз)	359
Жіноча промежина (глибокі структури)	360
Жіноча промежина: простори	361
Промежина і зовнішні чоловічі статеві органи • Малюнки 362–369	
Чоловіча промежина і зовнішні чоловічі статеві органи (поверхневий зріз)	362
Чоловіча промежина і зовнішні чоловічі статеві органи (глибокий зріз)	363
Статевий член; Пруть	364
Чоловіча промежина: простори	365

Передміхурова залоза, сім'яні пухирці	366
Чоловічий сечівник	367
Опускання яєчок	368
Калитка та її вміст	369
Гомологічні структури статевих органів • Малюнки 370–371	
Гомологічні структури зовнішніх статевих органів	370
Гомологічні структури внутрішніх статевих органів	371
Яєчко, над'яєчко і сім'явиносна протока • Малюнок 372	
Яєчко, над'яєчко і сім'явиносна протока	372
Пряма кишка • Малюнки 373–378	
Пряма кишка <i>in situ</i> : жіноча і чоловіча	373
Сідничо-відхідникова ямка	374
Пряма кишка і відхідниковий канал	375
М'язи прямої кишки і відхідника	376
Зовнішній м'яз – замикач відхідника: вигляд з боку промежини	377
Простори таза й промежини (наявні і потенційні)	378
Зображення ділянки • Малюнок 379	
Сканування таза: сагітальний T2-знімок МРТ	379
Кровопостачання • Малюнки 380–390	
Артерії прямої кишки і відхідникового каналу чоловіка, вигляд ззаду	380
Вени прямої кишки і відхідникового каналу жінки, вигляд спереду	381
Артерії та вени жіночого таза і жіночих статевих органів	382
Артерії та вени яєчка: вигляд спереду	383
Артерії жіночого таза	384
Артерії та вени чоловічого таза	385
Артерії та вени промежини і матки	386
Артерії та вени чоловічої промежини	387
Лімфатичні судини й вузли жіночого таза і жіночих статевих органів	388
Лімфатичні судини й вузли жіночої промежини	389
Лімфатичні судини й вузли чоловічого таза і чоловічих статевих органів	390
Іннервація • Малюнки 391–399	
Нерви зовнішніх чоловічих статевих органів	391
Нерви органів чоловічого таза	392
Нерви чоловічої промежини	393
Нерви органів жіночого таза і жіночих статевих органів	394

Нерви промежини і зовнішніх жіночих статевих органів	395
Нерви, що проводять імпульси під час пологів	396
Іннервація жіночих статевих органів: схема	397
Іннервація чоловічих статевих органів: схема	398
Іннервація сечового міхура і нижньої частини сечоводів: схема	399

Анатомія у поперечних зрізах • Малюнки 400–401

Чоловічий таз (поперечний зріз): з'єднання передміхурової залози і сечового міхура	400
Жіночий таз: поперечний зріз піхви і сечівника	401

Анатомічні структури великої клінічної значущості • Таблиці 6.1–6.2

Таблиці м'язів • Таблиці 6.3–6.4

РОЗДІЛ 7 ВЕРХНЯ КІНЦІВКА • Малюнки 402–470

Анатомія поверхні • Малюнок 402

Верхня кінцівка: анатомія поверхні	402
------------------------------------	-----

Анатомія шкіри • Малюнки 403–407

Дерматоми верхньої кінцівки і функції нервів визначених сегментів	403
---	-----

Іннервація шкіри верхньої кінцівки	404
------------------------------------	-----

Шкірні нерви і поверхневі вени проксимального відділу верхньої кінцівки	405
---	-----

Шкірні нерви і поверхневі вени передпліччя та кисті	406
---	-----

Лімфатичні судини і вузли верхньої кінцівки	407
---	-----

Плече і пахвова ямка • Малюнок 408–420

Ключиця і груднинно-ключичний суглоб	408
--------------------------------------	-----

Плечова кістка і лопатка: вигляд спереду	409
--	-----

Плечова кістка і лопатка: вигляд ззаду	410
--	-----

Плечовий суглоб: рентгенограма в передньо-задній проекції	411
---	-----

Плече з деталями плечового суглоба	412
------------------------------------	-----

М'язи плечового пояса	413
-----------------------	-----

Пахвова ямка: задня стінка	414
----------------------------	-----

М'язи – обертачі плеча	415
------------------------	-----

Грудна, ключично-грудна і пахвова фасції	416
--	-----

Лопатково-грудна і плечова ділянки: зріз	417
--	-----

Пахвова артерія та анастомози довкола лопатки	418
---	-----

Пахвова ямка: вигляд спереду	419
Плечове сплетення: схема	420
Плече • Малюнки 421–425	
М'язи плеча: вигляд спереду	421
М'язи плеча: вигляд ззаду	422
Плечова артерія <i>in situ</i>	423
Артерії плеча і проксимального кінця передпліччя	424
Плече: серія поперечних зрізів	425
Лікоть і передпліччя • Малюнки 426–441	
Кістки ліктя	426
Лікоть: рентгенограма	427
Зв'язки ліктьового суглоба	428
Кістки передпліччя	429
Окремі м'язи передпліччя: обертачі променевої кістки	430
Окремі м'язи передпліччя: розгиначі зап'ястка й пальців	431
Окремі м'язи передпліччя: згиначі зап'ястка	432
Окремі м'язи передпліччя: згиначі пальців	433
М'язи передпліччя (поверхневий шар): вигляд ззаду	434
М'язи передпліччя (глибший шар): вигляд ззаду	435
М'язи передпліччя (поверхневий шар): вигляд спереду	436
М'язи передпліччя (проміжний шар): вигляд спереду	437
М'язи передпліччя (глибокий шар): вигляд спереду	438
Прикріплення м'язів передпліччя: вигляд спереду	439
Прикріплення м'язів передпліччя: вигляд ззаду	440
Передпліччя: серія поперечних зрізів, вигляд спереду	441
Кисть • Малюнки 442–461	
Кістки зап'ястка	442
Рухи зап'ястка	443
Зв'язки зап'ястка	444
Зв'язки зап'ястка (продовження)	445
Кістки кисті	446
Кисть: рентгенограма	447
П'ястково-фалангові й міжфалангові зв'язки	448
Кисть: поверхневий зріз долоні	449
Кисть: глибокий зріз долоні	450
Червоподібні м'язи, сумки, простори і піхви сухожилків: схема	451
Сухожилки м'язів-згиначів, артерії та нерви зап'ястка	452
Сумки, простори і піхви сухожилків кисті	453

Сухожилки м'язів-згиначів і м'язів-розгиначів пальців	454
Глибокі м'язи кисті	455
Артерії та нерви кисті: вигляд з боку долоні	456
Кисть: поверхневий зріз	457
Кисть: поверхневий зріз тильної ділянки	458
Нерви й артерії тильної ділянки кисті	459
Сухожилки м'язів – розгинача зап'ястка	460
Пальці	461
Нерви і судини • Малюнки 462–469	
Іннервація шкіри кисті	462
Артерії та нерви вільної верхньої кінцівки: вигляд спереду	463
Нерви вільної верхньої кінцівки	464
М'язово-шкірний нерв: вигляд спереду	465
Серединний нерв	466
Ліктьовий нерв	467
Променевий нерв та нерви задньої ділянки плечового пояса: вигляд ззаду	468
Променевий нерв	469
Зображення ділянки • Малюнок 470	
MPT і КТ плечового пояса	470
Анатомічні структури великої клінічної значущості • Таблиці 7.1–7.2	
Таблиці м'язів • Таблиці 7.3–7.6	
РОЗДІЛ 8	
НИЖНЯ	
КІНЦІВКА • Малюнки 471–535	
Анатомія поверхні • Малюнок 471	
Нижня кінцівка: анатомія поверхні	471
Анатомія шкіри • Малюнки 472–475	
Дерматоми нижньої кінцівки і сегментарна іннервація	472
Поверхневі нерви і вени нижньої кінцівки: вигляд спереду	473
Поверхневі нерви і вени нижньої кінцівки: вигляд ззаду	474
Лімфатичні судини і вузли нижньої кінцівки	475
Таз і стегно • Малюнки 476–496	
Кульшова кістка	476
Кульшовий суглоб	477

Кульшовий суглоб: рентгенограма в передньо-задній проекції	478
Стегнова кістка	479
Прикріплення м'язів тазового пояса і стегна: вигляд спереду	480
Прикріплення м'язів тазового пояса і стегна: вигляд ззаду	481
М'язи стегна: вигляд спереду	482
М'язи стегна: вигляд спереду (продовження)	483
М'язи тазового пояса і стегна: вигляд збоку	484
М'язи тазового пояса і стегна: вигляд ззаду	485
Клубові й поперекові м'язи	486
Попереково-крижове і куприкове сплетення	487
Поперекове сплетення	488
Крижове і куприкове сплетення	489
Артерії та нерви стегна: вигляд спереду	490
Артерії та нерви стегна: вигляд спереду (продовження)	491
Артерії та нерви стегна: вигляд ззаду	492
Нерви сідничної ділянки	493
Сумки тазового пояса: вигляд ззаду, спереду і збоку	494
Артерії головки і шийки стегнової кістки	495
Стегно: серія поперечних зрізів	496
Коліно • Малюнки 497–503	
Коліно: вигляд ізсередини і збоку	497
Коліно: вигляд спереду	498
Коліно: вигляд знизу	499
Коліно: схрещені й обхідні зв'язки	500
Коліно: рентгенограма в передньо-задній прямій проекції та вигляд ззаду	501
Коліно: вигляд ззаду і сагітально (стріловий зріз)	502
Артерії нижньої кінцівки: схема	503
Гомілка • Малюнки 504–514	
Великогомілкова і малогомілкова кістки	504
Великогомілкова і малогомілкова кістки (продовження)	505
Прикріплення м'язів гомілки	506
М'язи гомілки (поверхневий зріз): вигляд ззаду	507
М'язи гомілки (проміжний зріз): вигляд ззаду	508

М'язи гомілки (глибокий зріз): вигляд ззаду	509
М'язи гомілки: вигляд збоку	510
М'язи гомілки (поверхневий зріз): вигляд спереду	511
М'язи гомілки (глибокий зріз): вигляд спереду	512
Дренувальні вени гомілки	513
Гомілка: поперечний зріз і фасціальні відділи	514

Надп'яtkово-гомілковий суглоб і стопа • Малюнки 515–528

Кістки стопи	515
Кістки стопи (продовження)	516
П'яtkова кістка	517
Зв'язки і сухожилки надп'яtkово-гомілкового суглоба	518
Зв'язки і сухожилки стопи: вигляд з ділянки підошви	519
Піхви сухожилків м'язів гомілки	520
М'язи тилу стопи: поверхневий зріз	521
Тил стопи: глибокий зріз	522
Підошовна ділянка стопи: поверхневий зріз	523
М'язи підошовної ділянки стопи: перший шар	524
М'язи підошовної ділянки стопи: другий шар	525
М'язи підошовної ділянки стопи: третій шар	526
Міжкісткові м'язи і глибокі артерії стопи	527
Міжкісткові м'язи стопи	528

Нерви і судини • Малюнки 529–533

Стегновий нерв і бічний шкірний нерв стегна	529
Затульний нерв	530
Сідничий нерв і задній шкірний нерв стегна	531
Великогомілковий нерв	532
Загальний малоогомілковий нерв	533

Зображення ділянки • Малюнки 534–535

MPT і 3D КТ таза	534
Надп'яtkово-гомілковий суглоб: рентгенограми	535

Анатомічні структури великої клінічної значущості • Таблиці 8.1–8.2

Таблиці м'язів • Таблиці 8.3–8.6

Літературні джерела

Алфавітний покажчик